

Микола Бандрівський

Про посвяту відновленої у 1671 р. Олексієм Балабаном церкви при ставропігійному Свято-Успенському храмі на вул. Руській у Львові

На підставі переосмислення давніх письмових джерел зроблено спробу довести, що т. зв. «Балабанівська каплиця» біля ставропігійної Свято-Успенської церкви на вул. Руській у Львові є, насправді, церквою Різдва (?) Пресвятої Богородиці, яку на новому місці, але – під колишньою і стародавньою (ще княжих часів) посвятою відновив князь Олексій Балабан у 1671 р. Одночасно, автор намагається довести, що справжня Трисвятительська церква, яку в січні 1591 р. освятив Київський митрополит Михайло Рогоза, розміщувалась на нижньому ярусі вежі-дзвіниці Корнякта, де в даний час знаходиться велика захристія ставропігійного Свято-Успенського храму.

Ключові слова: ставропігійна Свято-Успенська церква, Олексій Балабан, церква Різдва (?) Пресвятої Богородиці

Під вежею-дзвіницею Корнякта притулилася одна з найкрасивіших перлин колишньої Ставропігії – Богородична церква, яку ще традиційно називають «Балабанівською каплицею» (рис.)¹. Вона займає особливе місце у ренесансному ансамблі культових споруд Ставропігійного братства. І хоча ця невеличка церковця Пресвятої Богородиці представляє собою в плані звичайну прямокутну будівлю (без опорних стовпів, з трьома куполами на багатограних барабанах і ренесансними ліхтарями), однак її архітектоніка настільки делікатна, а білокам'яний декор настільки тонкий і довершений, що від всього того церковця ніби випромінює ліричне, майже інтимне, звучання².

Про те, що в даному випадку маємо справу саме з діючим храмом, а не каплицею, свідчить те, що в багатьох документах вона іменується саме церквою і для неї у 1697 р. навіть спорудили окремий іконостас³. Основним документом, який наочно демонструє, що тут ми маємо справу не з каплицею, а з повноцінною (і давньою, за своєю Богородичною посвятою) церквою, свідчить напис грецькою, вміщений на мармуровій таблиці над порталом вхідних дверей до неї, в якому мовиться:

«ВІДНОВЛЕНА БУЛА БОЖА І НАЙПИШНІША ЦЕРКВА ПОВНІСТЮ
ВІД ФУНДАМЕНТІВ З МІЦНОГО ТВЕРДОГО Й МАСИВНОГО КАМЕНЮ
НАШОЇ НАЙСВЯТІШОЇ БОГОРОДИЦІ. ВОНА СТАЛА БІЛЯ НАЙБІЛЬШОЇ
РУСЬКОЇ ЦЕРКВИ Й У ЖИВОМУ МІСЦІ ЗАВДЯКИ НАЙШАНОВА-
НІШОМУ ВЕЛЬМОЖНОМУ ПАНОВІ ОЛЕКСІЄВІ, ЗВАНОМУ ПАЛАПА-

НОМ З ЯНІНИ, ЯКИЙ ПОКРИВ УСІ ВИДАТКИ НА НЕЇ ДЛЯ СПАСІННЯ [СВОЄЇ] ДУШІ ТА СВОЇХ РОДИЧІВ. ТАКИМ ЧИНОМ НАЗВАНИЙ ПАН ОЛЕКСІЙ Є НОВИМ ФУНДАТОРОМ ЦЬОГО СВЯТОГО ДОМУ НА ЦЬОМУ Ж МІСЦІ. А ЗАКІНЧЕНИЙ ЦЕЙ БОЖИЙ ПРИТУЛОК РОКУ СПАСІННЯ 1671, ТРАВНЯ ДНЯ 25. ВІН – ДАР БОЖИЙ І СПРАВА ОЛЕКСІЯ ! ТВОЄ ВІД ТВОЇХ ПІДНОСИМО ТОБІ, ХРИСТЕ ЦАРЮ. АМІНЬ»⁴.

Найважливішими (з досліджуваної позиції) є наступні слова: *«Відновлена була Божя і найшнінша церква...нашої найсвятішої Богородиці...»*. В цьому документі однозначно стверджується, що розглядувана тут культова споруда, яку традиційно називають «Трисвятительською церквою» або «Балабанівською каплицею» насправді має зовсім іншу – Богородичну посвяту. Ні на цій мармуровій таблиці, ані в жодних інших документах ставропігійного братства доунійного періоду ніде немає навіть згадки про посвяту Трьох Святителів, яка б стосувалася розглядуваної церкви. І того більше, існуюча до сьогоднішнього дня ікона Пр.Богородиці Оранти (яка вміщена на найпрестижнішому місці – по центру головного фасаду над згаданою меморіальною таблицею князя Олексія Балабана з Яніни – див. рис.) однозначно підтверджує богородичну, а не трисвятительську тематику посвяти. Цю помилку – називати Богородичну невелику церковцю під вежею-дзвіницею Корнякта іншими назвами («каплицею Трьох Святителів» або «Балабанівською каплицею») вперше підмітив професор теології отець-канонік Левицький, який у своїй відповіді Денису Зубрицькому виразно зауважив, що Олексій Балабан – грек з м. Яніни в нинішній Албанії (а давніше — грецькій провінції Епір) був «...реставратор (і) збудував своїм коштом церкву Богородиці для своїх земляків біля руської кафедральної церкви, збудованої в середмісті... Він є новим фундатором поєднаної з вежею (Корнякта – М.Б.) і великою церквою церковці, тієї, що ми бачимо й тепер...»⁵.

Зараз кілька слів щодо вжитого у за цитованому вище грецькому тексті з таблиці слова «відновлена». До останнього часу дослідники майже в унісон стверджували, що в цьому слові відображено лише ймовірну реконструкцію Олексієм Балабаном існуючої вже на цьому місці культової споруди (на їх думку – каплиці), яка зазнала пожежі. Ми ж пропонуємо інший варіант прочитання цього тексту, а саме: Олексій Балабан перед 1671 р. справді відновив і, як про це справедливо написано на таблиці: «від фундаментів» дану богородичну церкву. Але, на наш погляд, розглядувана тут церква Пр. Богородиці стояла, по-перше, не на цьому, а в іншому місці неподалік; по-друге, була збудована в значно раніші часи (своїми джерелами сягає XIII ст. – див. вступ), але згодом, із ущільненням забудови львівського Середмістя, була розібрана. Отже, якийсь час вона не існувала, що й дало підставу князю Олексію Балабану згодом написати на таблиці, що він її відновив від самих фундаментів. Іншими словами,

Олексій Балабан не заклав і не побудував Богородичної церкви, а справді - лише відновив її у фізичному вигляді з тою ж самою посвятою, яку вона мала у попередні віки. Тому в тексті він й не вжив слова «побудував» або «спорудив», оскільки не він був ініціатором її першопочаткового возведення.

Про яку ж таку Богородичну церкву, яка могла стояти тут ще від княжих часів, може йти тут мова? По-перше, ще раз звернемо увагу на ікону Пр.Богородиці Оранти (від. лат. *Orans* – «той, що молиться»), яка вміщена по центру головного фасаду Богородичної церкви (відновленої Олексієм Балабаном), на якій наша небесна Заступниця представлена одним з найбільш архаїчних зображень: з піднятими і розкинутими в сторони руками та з розкритими назвні долонями - в жесті заступництва і молитви. На рівні грудей Пр.Богородиці Оранти на круглomu медальйоні зображений Христос (див. рис.). Як відомо, образ Пр.Оранти належить до складних іконографічних композицій, наприклад, празників Вознесіння і Покрови. А, як відомо, на місці майбутнього домініканського костелу Пр.Божого Тіла, на думку професора теології Львівського університету отця-каноніка Венедикта Левицького, в княжі часи була церква «Покрову чи Різдва Пречистої Диви Марії»,⁶ про що вже мовилося вище у Вступі. Те, що на цьому місці таки стояла Богородична церква, доводить перебування і вшанування саме в цьому районі (в східній частині львівського Середмістя при мурах) славнозвісної чудотворної ікони Пресвятої Богородиці⁷.

Отож вважаємо, що той Богородичний храм, який відновив князь Олексій Балабан, стояв в іншому місці – там, де з кінця XVI – поч.XVII ст. з'явилося кладовище при Свято-Успенській церкві, яке ознаковувало собою місце, на якому стояв храм. Про те, що та Богородична церква – попередниця храму, відбудованого Олексієм Балабаном, могла мати і свою дзвіницю, може свідчити той факт, що ще в XVII ст. біля наріжного кута майбутньої Теофілевичівської кам'яниці (вул.Підвальна, 9), тобто при куті колишнього храму під час чергового уфортифікування Високого Муру «...було видно обпалену землю і в ній знаходили залишки переплавлених дзвонів», що трактують як залишки дуже давньої дзвіниці⁸.

Про існування у Львові в межах мурів Богородичної, дуже давньої, церкви пише Денис Зубрицький у своїй «Хроніці Ставропігійського братства», в якій під 1556 р. подає свідчення, що «...від незапам'ятних часів у місті існувала церква Диви Марії і при ній братство»⁹. Власне про цю Богородичну церкву (на яку, як припускаємо, перейшла посвята Різдва Пресвятої Богородиці з ранішої за часом церкви, що стояла біля архикатедрального собору св.Йоана Хрестителя) йдеться у листах молдавського князя і господаря Александра і його дружини Роксани, які давали кошти на будівництво чи відновлення Богородичної святині

в районі пізнішої Свято-Успенської церкви. Причому з листа молдавського князя Александра від 20 серпня 1566 р. до львівського Братства довідуємося про те, що храмовий празник церкви, на яку він спонсорував гроші, слід святкувати в день Різдва Пресвятої Богородиці. Це може служити непрямим доказом того, що розглядувана тут Богородична церква (а, отже, і та, раніша за часом, її попередниця, що стояла біля МЕГАЛЄ ЕККЛЄЗІЯ) мали посвяту Різдва Пресвятої Богородиці. Це повністю підтверджує згадане вище припущення о.Венедикта Левицького щодо посвяти давньоруського храму на місці пізнішого домініканського костелу.

Про те, як виглядав храм Різдва (?) Пресвятої Богородиці на останньому етапі свого існування, можемо судити з рисунка Мартина Груневега, який він вмістив на одній із сторінок свого щоденника (рис.). З цього груневегівського рисунка бачимо, що та давня святиня справді була пишною і величною і, як спостеріг сам Мартин Груневег, вона «...є більша і краща» за сучасний їйому собор на Святоюрській горі. Саме про ґрунтовний ремонт (мурування) цієї старої катедри йшла мова у відомій грамоті короля Стефана Баторія, в якій він застерігає львівських католиків не чинити перешкод братчикам у муруванні чи поновленні «братської церкви» біля вже існуючої вежі-дзвіниці Корнякта¹⁰.

Зупинимось на визначенні часу спорудження відновленої Олексієм Балабаном на новому місці церкви Різдва (?) Пресвятої Богородиці. Всупереч традиційному датуванню відновленої Олексієм Балабаном Богородичної церкви: 1584-1591 рр., вважаємо, що час її створення слід «омолодити» щонайменше років на 40-50. Річ у тім, що більшість істориків і мистецтвознавців прийняли за доведений факт припущення Дениса Зубрицького та Ізидора Шараневича, які помилково називали розглядувану тут балабанівську Богородичну церковцю – «Трисвятительською каплицею». А остання, як знаємо, теж будучи повноцінною церквою, знаходилась поряд на нижньому ярусі Корняктивської вежі-дзвіниці і там же була освячена 21 січня 1591 р. І от власне цю дату, яка справді стосується церкви Трьох Святителів, більшість дослідників автоматично, слідуючи історіографічній традиції, переносили і переносять нині на дещо пізнішу Богородичну церковцю, споруджену Олексієм Балабаном перед 1671 р. Найбільш ймовірним часом початку побудови останньої вважаємо кінець 1620-поч. 1630 років, коли повністю була викинчена і урочисто освячена поруч розташована Свято-Успенська церква (тоді вивільнилася від будівельних матеріалів територія церковного подвір'я та з'явилася можливість перенаправити меценатські кошти «могутнього ктитора» церкви Олексія Балабана на відновлення давньої Богородичної святині).

Одним з основних доказів того, що Богородичну церкву, про яку йде мова, будував не Костянтин Корнякт, а власне православний грек Олексій Балабан з

Яніни, свідчить запис у книзі in folio, видрукуваній у друкарні Ставропігійного братства у 1695 р. під назвою «Anamnisio або ж Пом'яник», який містить видрукувані імена патріархів, митрополитів, владик, ктиторів та членів Ставропігійного братства. Серед них, як пише Денис Зубрицький, на с.25 виразно написано: *«Корнякт фундатор Храму С. трехъ Святителей». А саме ця церковця, що має посвячення Трьох Святих¹¹, була разом із вежею закладена й вимурувана перед 1591 р. Якби її, продовжує Денис Зубрицький, 1671 р. наново вимурував Балабан, то як би могло Братство 1695 р., тобто лише за 24 роки, коли все ще було свіже в пам'яті, твердити, що церкву фундував не Балабан, який помер бл.1689 р., а Корнякт? Адже живі братчики добре пам'ятали померлого 5 чи 6 років тому свого члена Балабана».*

Про те, що Богородична церковця (під Корняктівською вежею-дзвіницею) є дещо пізнішою за прилягаючу до неї Свято-Успенську церкву, свідчить також наскрізний шов стику в місці їх поєднання, з якого виразно видно, що домуровували власне Богородичну церковцю. Є й інші аргументи на доказ пізнішого, аніж традиційно вважається, датування Богородичної церковці. Наприклад, білокам'яний декор у вигляді стюккових колонок з консолями, які знаходяться на вікнах на барабанах усіх трьох куполів Богородичної церковці, міг з'явитися не раніше, як у другій чверті або середині XVII ст. Крім того, як видається, сам факт появи Богородичної церковці в куті між вежею-дзвіницею Корнякта і Свято-Успенською церквою міг бути пов'язаний (був частиною одного плану – ?) із спорудженням тут у 1686 р. скарбівця на аркаді, який західною стіною прилягав до будинку дяківни. Без цієї ранньобарокової аркади Богородична церковця на Свято-Успенському подвір'ї не мала б тієї довершеності, яку вона отримала з його побудовою. Іншими словами, Богородична церковця, споруджена стараннями князя Олексія Балабана, конче потребувала свого композиційного завершення чи радше «злиття» в одне ціле з оточуючими її спорудами: величавою Свято-Успенською церквою і Трисвятительським невеличким храмом, увінчаним вежею-дзвіницею Корнякта, яка все була символом могутності і стійкості прадідівської віри.

Щодо Свято-Петро-Павлівської посвяти при Богородичній церковці, спорудженій князем Олексієм Балабаном, то вище вже було зазначено, що розглядувана тут Богородична церква ще в найраніший період свого існування, знаходячись в іншому місці, прийняла ще одну посвяту – св. ап. Петра і Павла. Сьогодні про певну причетність Богородичної церковці до вшанування Первоверховних Апостолів свідчать дві ікони св. ап. Петра і Павла, які розміщені над входом до святині по обидва боки ікони Пр. Богородиці Оранти. Доказом особливого вшанування успенськими братчиками Первоверховних апостолів є також і той факт, що раніше під час храмового празника Успення

Пресвятої Богородиці і празника св. ап. Петра і Павла на галереї верхнього ярусу Корняківської вежі-дзвіниці грала капела і виступав братський хор¹². Важливим, в цьому плані, є свідчення Інвентаря, який був складений за розпорядженням «Congr. de propaganda fide» у 1732-1733 роках і в якому розглядуваний тут Богородичний храм біля вежі-дзвіниці Корнякта «...зветься церковоцею св. ап. Петра і Павла»¹³.

А вперше Свято-Петро-Павлівська посвята в стосунку до Богородичної церковці, спорудженої Олексієм Балабаном, з'являється в документах ставропігійного братства кількома десятиліттями раніше. Наприклад, звернено увагу на повідомлення, яке подає Д.Зубрицький у «Хроніці Ставропігійського братства» під 1697 роком, де він пише, що «...при міській ставропігійній церкві була церква св.Петра і Павла»¹⁴. Цю інформацію Д.Зубрицький почерпнув, як він сам пише, із Ухвали зборів Успенського братства від 22 березня (за старим стилем) 1697 р., в якій мовилося, що «...Бачачи потребу святої церкви в розширенні цвинтаря, а особливо те, що відразу під вікнами церкви св. Апостолів Петра і Павла здавна, відповідно до поділу, була запланована клоака Теофілевичівської кам'яниці, тому ми одностайними голосами нинішньої сесії постановляємо пильно про це старатися, щоб отримати частину й.м. пана Лясковського як для примноження оздоби цвинтаря, так і особливо з тим, щоб усунути нечистоти, які шкодять хвалі Божої церкви. У чому одностайно підписуємося. Діялося на сесії нашого братства anno 1697 die 22 Martii veteris (styli)»¹⁵.

Припускаємо, що посвята св. ап. Петра і Павла була перенесена на Богородичну церковцю (відновлену Олексієм Балабаном), з поруч розташованого великого храму, як припускаємо, під посвятою Різдва Пресвятої Богородиці і який в документах XVI ст. називається «братською церковою» (був розібраний в часи будування теперішньої Свято-Успенської церкви). Після розбирання старого храму, на його місці – з метою ознакування його святості і з прагненням урятувати в такий спосіб це здавна намолене і святе місце від забудови – було влаштоване кладовище. В часи, коли Денис Зубрицький писав свою «Хроніку Ставропігійного братства», тобто на початку XIX ст., на тому кладовищі, яке знаходилось на частині сучасного церковного подвір'я, все ще «...стояв кам'яний стіл, який, безумовно, позначав місце, де був вівтар» церкви св. ап. Петра і Павла¹⁶.

- 1 На мармуровій таблиці над вхідним порталом до неї в грецькому написі зазначено ім'я фундатора її відновлення – Олексія Палапана (українською – Балабана).
- 2 Вуйцик, 1979. – С.12; Кос, Федина, 1996. – С.37.
- 3 Вуйцик, 1979. – С.12; Кос, Федина, 1996. – С.57. А «понижувати» статус розглядуваної Богородичної церкви (яка була відновлена Олексієм Балабаном) до рівня звичайної

- каплиці, одночасно замовчуючи її першопочаткову Богородичну посвяту, почали вже пізніше – з настанням унійного періоду в історії Братства і церкви (після 1708 р.), коли львівська Ставропігія почала зазнавати чимраз дошкульніших ударів від «латинствуючих».
- 4 Зубрицький Д. Хроніка...С.176. В Из. Шараневича переклад грецького тексту зі згаданої таблиці дещо відрізняється: «...Божію и честною сію скинію, присвячену Пречистій Діві Богородиці, стоявщюу при головном храме руском в городе Львове, совершенно возобновил почтеннейший и славнейший архонт Господин Алексей, нарицаемый Палапан із Яніни, іздержавший вся потребная для спасения своей души и своих родителей. Равно стается речений Господин Алексей новым властелиномъ сего святого места. А совершися часовня сія въ году спасенія 1671, 25 мая. Дар Бога, а труд Алексея, твоя от твоіх Тебе приносимъ Христе Царю». На таблиці на порожньому місці представлена напівзвинута хоругва, а над нею – корона з хрестиком вгорі (Шараневич Из. Альбом...с.3). Вкінці за цитованого грецького напису, як зазначає о.Левицький, «...на таблиці вміщений герб Пшєрова, по обидва боки від якого висічено літери грецького алфавіту: велика «альфа» і велика, як вимовляють старі греки, «віта», яку тепер ми називаємо «бетою», які означають Алексій Валаван, а польською мовою – Балабан» (Зубрицький Д. Хроніка...С.179).
  - 5 Зубрицький Д. Хроніка...С.179.
  - 6 Зубрицький, 2011. – С.180.
  - 7 Згідно з переданням, ця Богородична ікона (яка була намальована, як вважають, святим євангелістом Лукою на кипарисовій дошці) перед тим п'ять століть знаходилась в каплиці у палаці візантійських імператорів і була перевезена до Києва в часи князя Володимира Великого як «напоминання про спільну Віру і добросусідство» (Bargacz S. Rys dziejow zakonu...S.446-447). А вперше перевезла цю чудотворну ікону Прєсвятої Богородиці до Константинополя візантійська імператриця Олена (Flavia Julia Helena Augusta) у 326 р., коли шукала за Хрестом Христовим у Єрусалимі. Власне тоді тамтешні християни і подарували імператриці Олені цю чудотворну ікону. Подальша доля цього незвично цінного раритету до кінця ще не з'ясована. Відомо лише, що після падіння Києва від татаро-монголів ікону урочисто перенесли до Галича, а згодом – близько 1270 р. так само торжественним ходом усього єпископату, священництва, монахів і вірних перенесли до Львова (оскільки Львів в той час (з 1270 р.) став столицею усієї Русі, а згадану ікону вшановували на Русі як особливу опікунку нашої держави). Окрім згаданої реліквії – чудотворної ікони Прєсвятої Богородиці, Романовичі мали ще одну особливо шановану святиню (яка, природньо, потребувала й особливого місця перебування), а саме: хрест візантійського імператора Мануїла Комнина з часточкою Істинного Дєрева Хрєста Господнього, до перевезення якого у Галич, а згодом до Львова (?) могла бути причетною мати князя Данила – княгиня Єфросинія-Анна, дочка візантійського василєвса Ісаака II Ангєла (Войтович, 2012. – С.10-11).
  - 8 Swietochowski R. Na marginesie artykułu F. Markowskiego «Gotycki klasztor dominikańcow we Lwowie w swiśle rękopisu z XVI wieku // Kwartalnik Architektury i Urbanistyki. – 1969. – Т. XIV. – S. 89-103. – N. 29. Хмільовський М. Про початки монастиря братів-проповідників у Львові або про руську церкву апостолів Петра і Павла // Історія релігій в Україні. – Львів, 2009. – С. 644.
  - 9 Зубрицький Д. Хроніка...2011. – С.283. При цьому Д. Зубрицький ніде не додає, що

мова йде саме про Успенську церкву, а лише про Богородичну. Не цілком з'ясованими є, наприклад, такі два питання: 1 – чому нинішню Успенську церкву освятили на третю неділю Водосвяття; 2 – чому в листі від 20 серпня 1566 р. молдавський князь і господар Александр, який давав кошти на спорудження ранішої Богородичної церкви (яка була на місці теперішньої Свято-Успенської), пише, щоби храмовий день церкви, на яку він давав гроші, святкувати в день Різдва Пресвятої Богородиці.

- 10 Ми не погоджуємося з тими дослідниками, які вважають, що мова у згаданій грамоті короля Стефана Баторія, а також у договорі між Костянтином Корняктом і Андрієм Підлісним йде про Балабанівську (чи як ще її помилково називають – Трисвятительську) каплицю (див.: Кос, 1996. – С.57), оскільки остання ніколи не була «братською церквою». Справді Трисвятительською церквою (на прославу св.Йоана Златоустого, Григорія Богослова і св.Василія Великого) можна вважати лише ту, яку 18 січня 1591 р. освятив київський митрополит Михайло Рогоза і яка розміщувалась на нижньому ярусі вежі-дзвіниці Корнякта – див.: Зубрицький. Хроніка Ставропигійського братства...(перевидання 2011 р.). – С.177.
- 11 На нашу думку – на нижньому ярусі Корняктівської вежі-дзвіниці, в якій зараз велика захристія Свято-Успенської церкви.
- 12 Кос, Федина, 1996. – С.56.
- 13 Шараневич, Альбом, 1886. – С.7, 16. В цій праці Із.Шараневич традиційно називає Богородичну церковцю під іншою, помилковою, на наш погляд, посвятою – Трисвятительською.
- 14 Зубрицький, 2011. – С.205;
- 15 Року 1697 дня 22 березня старого стилю – цит.за: Зубрицький, 2011. – С.205, прим.187. Далі йдуть чотири грецькі й українські (руські) підписи. «Ця Теофілівичівська кам'яниця, – продовжує Д.Зубрицький, стояла поряд із теперішньою школою, у тому місці, де тепер склад книжок навпроти друкарні. А кімната, через яку входить на цвинтар і сімки друкарні, а також церква Петра і Павла мали бути в тому місці, де тепер на цвинтарі стоїть кам'яний стіл, який, безумовно, позначає місце, де був вітвар» (Зубрицький, 2011. – С.205).
- 16 Зубрицький, 2011. – С.205.

SUMMARY

Mykola Bandrivs'kyi

About the dedication of the church at Stauropegion Holy Assumption Temple rebuilt by Olexiy Balaban in 1671 on Rus'ka street in L'viv

On the basis of reinterpretation of ancient written sources is made an attempt to prove that so-called «Balabanivska chapel» near Stauropegion Holy Assumption Temple on Ruska street in Lviv is, in fact, the Church of Nativity (?) of the Theotokos, which in a new place, but under the former and ancient dedication was renewed by Knyaz Olexiy Balaban in 1671. At the same time, the author tries to prove that the true church of Three Holly Hierarch that was consecrated by Metropolitan bishop of Kyiv Mykhailo Rogoza in January 1591, is situated on the lower floor of Korniakt bell-tower, where currently large sacristy of Stauropegion Holy Assumption Church is located.

Keywords: Stauropegion Holy Assumption Temple, Olexiy Balaban, Church of Nativity (?) of the Theotokos